

**İLK OKUMA YAZMA ÖĞRETİMİNDE SES TEMELLİ CÜMLE
YÖNTEMİNİN ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNE GÖRE
DEĞERLENDİRİLMESİ: HATAY İLİ ÖRNEĞİ**

Yrd. Doç. Dr. Muammer YILMAZ

Mustafa Kemal Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü

Mehmet Nuri AĞIRTAŞ

Mustafa Kemal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Öğrencisi

Özet

Bu araştırmada sınıf öğretmenlerinin ses temelli cümle yöntemine ilişkin görüşleri cinsiyet, mesleki kıdem ve mezun olunan bölüme göre incelenmiştir. Araştırma, Hatay il merkezinde bulunan 32 ilköğretim okulundan küme rastgele örneklem metodu ile seçilen 10 ilköğretim okulunda görev yapan 204 öğretmen üzerinde uygulanmıştır. Verilerin toplanmasında 22 maddeden oluşan likert tipi anket formu kullanılmıştır. Verilerin analizinde istatistiksel işlemlerden frekans, aritmetik ortalama, standart sapma, t testi, tek yönlü varyans analizi ve tukey testi kullanılmıştır. Araştırma sonucunda sınıf öğretmenlerinin Ses Temelli Cümle Yöntemine ilişkin görüşlerinde mesleki kıdeme göre anlamlı bir farklılık olduğu, cinsiyet ve mezun olunan bölüme göre ise anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür. Ses Temelli Cümle Yöntemine ilişkin öğretmen görüşlerinde mesleki kıdeme göre anlamlı bir farklılık olmasının nedeni, mesleki kıdemi düşük olan öğretmenlerin Ses Temelli Cümle Yöntemi konusunda diğer öğretmenlere göre daha nitelikli bilgiye sahip olması olabilir.

Anahtar Kelimeler: Ses temelli cümle yöntemi, sınıf öğretmeni, ilk okuma- yazma

**ASSESSMENT ABOUT PHONETIC BASIS SENTENCE METHOD IN
ACCORDANCE WITH TEACHER'S POINT OF VIEW IN FIRST LITERACY
TEACHING IN HATAY PROVINCE**

Abstract

In this study, the opinions of primary school teachers about phonetic based sentence method were investigated according to gender, seniority and graduations. This research was applied to 204 teachers who work in different 10 schools were elected with "mass random sampling method" from all 32 primary schools in Antakya, Hatay. Configured survey sheets, consist of 22 question, were used to gathering data. Frequency, arithmetic mean, standard deviation, the t test, one-way anova and tukey statistical processes were used to analyze data. As a result of the survey, it is seen that, according to seniority, there are meaningful differences of opinions of primary school teachers about phonetic based sentence method. On the other hand, there aren't meaningful differences according to gender and graduation. The reasons of the significant differences of opinions may be having qualified knowledge of younger teachers than olders.

Key words: Phonetic based sentence method, elementary school teacher, first literacy teaching.

GİRİŞ

İlk okuma yazma öğretimi, bireye yönelik hazırlanan formal eğitim sürecinin ilk adımı ve en önemli basamağını oluşturmaktadır. Ülkemizde ve dünyada ilk okuma yazma alanında çeşitli yöntemler kullanılmış, zamanla değişen ve gelişen eğitim bilimi bu alanda daha etkili yöntem arayışına girmiştir.

İlk okuma yazma öğretiminde kullanılan her yöntemin kendine özgü faydaları ve sınırlılıkları mevcuttur. En faydalı yöntemin hangisi olduğu sorusuna cevap bulmaya yönelik çeşitli araştırmalar yapılmıştır. İlk okuma yazma öğretiminde kullanılan yöntemler zamanla değişiklik göstermiş ve araştırmalar neticesinde etkililiği ortaya konulmuş yöntem, eğitim programında yerini almıştır. Tek başına yöntemde yapılan değişiklik ilk okuma yazma öğretiminde karşılaşılan problemleri çözmek için yeterli olmamaktadır. Çünkü ilk okuma yazma öğretiminde ortaya çıkan sorunlar sadece uygulanan yöntemlerden kaynaklanmamaktadır. Uygulayıcı, denetleyici, çevre ve bunun gibi sebepler de uygulanan yöntemin başarısına olumlu ya da olumsuz etki etmektedir.

Türkiye’de uzun yıllar kullanılmakta olan Cümle Çözümleme Yöntemi Gestalt psikologlarının bütünlük algısı ilkesine dayandırılmaktadır. Bu yöntem Türkiye’de olduğu gibi Batı Avrupa’da ve Amerika’da da kullanılmıştır. Ancak Batı Avrupa ve Amerika 1945’li yıllarda kabul ettikleri bu yöntemi 1960’lı yıllarda bırakmışlardır (Özcan, 1992:167). Ülkemizde ise 2005 yılından itibaren Ses Temelli Cümle Yöntemine geçilmiştir.

Bu yöntemde, ilk okuma-yazma öğretimine seslerle başlanmaktadır. Öncelikle sesler öğrenciye hissettirilmektedir. Bu yüzden öğrencilerin ön bilgilerinden hareketle sesler günlük yaşamla ilişkilendirilmektedir. Bu yönüyle bu yöntem yapılandırmacı yaklaşım anlayışına sahiptir. Anlamlı bütün oluşturacak birkaç ses verildikten sonra sırasıyla seslerden hecelere, kelimelere ve nihayetinde cümlelere ulaşılmaktadır. İlk okuma yazma öğretimi, kısa sürede cümlelere ulaşılacak şekilde düzenlenmiştir.

Bu yöntemin özellikleri MEB tarafından hazırlanan Türkçe Öğretim Programı Kılavuzunda aşağıdaki şekilde tanıtılmaktadır:

1. Ses Temelli Cümle Yönteminde ilk okuma yazma öğretimi Türkçe öğretiminin beş öğrenme alanı (Dinleme, konuşma, okuma, yazma ve görsel okuma-görsel sunu) ile birlikte yürütülmektedir.

2. Ses Temelli Cümle Yöntemi, yapılandırıcı öğrenme yaklaşımına uygundur. Çünkü ilk okuma yazma öğretimine seslerle başlanması, seslerin birleştirilmesi ile anlamlı heceler ve kelimeler oluşturulması ardından cümlelere ulaşılması öğrencinin bilgileri yapılandırmasını kolaylaştırmaktadır.

3. Türkçe de her harf bir sese karşılık geldiğinden bu yöntem Türkçenin ses yapısına uygundur.

4. Bu yöntem öğrencilerin duyduğu ve çıkardığı seslerin bilincine varmasına yardım etmektedir.

5. Öğrencilerin tüm sesleri öğrenmesi, onların yazma sürecinde kelimeleri doğru yazmalarına olanak sağlamaktadır.

6. Öğrenciler yazı ile konuşma arasındaki benzerlikleri görmekte, yazının harflerin birleştirilmesiyle; konuşmanın ise seslerin birleştirilmesiyle yapıldığının farkına varmaktadır.

7. Ses Temelli Cümle Yöntemi, öğrencilerin sözlü dilden yazılı dile geçmesini kolaylaştırmaktadır (MEB, 2005:225).

Öğrencilerin seslerin özelliklerini bilme ve sesleri ayırt edebilme becerilerinin gelişimi, onların okuma-yazma becerisi kazanmalarında önemli bir yere sahiptir. 2005 yılında Türkçe programı değişmiş ve ilk okuma yazma öğretimi için Ses Temelli Cümle Yöntemi kabul edilmiştir. Bu değişikliğe bağlı olarak Okul Öncesi Eğitim Programında da çeşitli düzenlemeler yapılmıştır. Okuma ve yazmayı bu yöntemle kazancak öğrenciler için okul öncesi eğitim kurumlarında seslerin özelliklerini bilme ve sesleri ayırt edebilme becerisinin gelişimine yönelik etkinliklere yer verilmektedir (Yangın, 2005:12). İlk okuma yazma öğretiminde uygulanacak olan yöntemin başarısı, yöntemi uygulayacak kişilerin yöntem hakkında yeterli bilgiye sahip olup olmadıklarına göre değişebilir.

İlk okuma yazma öğretimi üzerine yapılan araştırmalar Ses Temelli Cümle Yönteminin ilk okuma yazma öğretimindeki etkililiğini ortaya koymaktadır. Güneş (2005: 141)'e göre Ses Temelli Cümle Yöntemi, Türkçenin ses yapısına uygundur. Ferah (1999: 329)'a göre Türkçenin en önemli özelliklerinden biri ses ve harf arasındaki ilişkidir. Türkçe okunduğu gibi yazılan ve yazıldığı gibi okunan bir dildir. Bu özellik harflerin seslerle bire bir eşleşmesinden ileri gelmektedir. Ses Temelli Cümle Yöntemi ile ilk okuma yazma öğretiminde her harfin kendine ait bir sesinin olması, öğretimde kolaylık sağlamaktadır.

İlk Okuma Yazma Öğretiminde Ses Temelli Cümle Yönteminin Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi: Hatay İli Örneği

Ses Temelli Cümle Yönteminin ilk okuma yazma öğretimi konusunda olumlu yanlarına vurgu yapan çalışmaların yanında eksik yanlarını ifade eden çalışmalar da mevcuttur. Gün (2006) Ses Temelli Cümle Yöntemine ilişkin öğretmenlerin algıları ve görüşleri konusunda yaptığı çalışmada, öğretmenlerin Ses Temelli Cümle Yöntemi konusunda genelde olumlu görüş belirttiklerini ortaya koymuştur. Uğuz (2006) Afyonkarahisar merkez ilçede görev yapan toplam 108 ilköğretim birinci sınıf öğretmeni üzerinde yaptığı çalışmada öğretmenlerinin Ses Temelli Cümle Yöntemini olumlu algıladıkları sonucuna ulaşmıştır. Yurduseven (2007), 186 sınıf öğretmeni üzerinde yaptığı çalışmada; ilk okuma yazma sürecinde Ses Temelli Cümle Yönteminin kullanılmasının öğrencinin anlamasını güçlendirip yaratıcılığını geliştirdiği belirtmiştir.

Demirel (2006), yaptığı çalışmada Ses Temelli Cümle Yönteminin öğrencilerin gelişim düzeylerine uygun olduğu ve özgüvenlerini arttırdığını ifade etmiştir. Şahin, İnci, Turan ve Apak (2006) Kocaeli İli'nde sınıf öğretmenleri yaptıkları çalışmada; "Ses Temelli Cümle Yöntemi" hakkında öğretmenlerin büyük oranda olumlu görüş bildirdiklerini ifade etmişlerdir. Öğretmenlerin, okumaya toplu geçiş, erken okuma, okuduğunu anlama, yaratıcılık ve kendini ifade etme becerisini geliştirmede Ses Temelli Cümle Yöntemini daha faydalı buldukları belirtilmiştir. Öğretmenlerin okuma hızı konusunda ise Cümle Çözümleme Yönteminin daha etkili olduğunu ifade ettiklerini ortaya koymuşlardır. Ayrıca Ses Temelli Cümle Yöntemiyle okuma öğrenen öğrencilerin, Cümle Çözümleme Yöntemiyle okumayı öğrenenlere göre daha yavaş okuduklarını ancak daha iyi anladıklarını tespit etmişlerdir. Durukan ve Alver (2008) Giresun ilinde yaptıkları çalışma sonunda öğretmenlerin Ses Temelli Cümle Yöntemi konusunda gerek hizmet öncesi gerekse hizmet içi eğitimlerinin yetersiz olduğunu belirtmişler, Ses Temelli Cümle Yönteminin okuma yazmayı ve öğrenme sürecini hızlandırdığını ifade etmişlerdir. Bilir (2005) Muğla ilinde ilköğretim 1. sınıf öğrencileri üzerinde yaptığı çalışmada yavaş okuma sebepleri olarak Ses Temelli Cümle Yönteminin çocuğun gelişimine aykırı olduğunu, çocuğun toptan algılama ilkesi ile çeliştiğini ve bu yöntemin okuma hızını azalttığını ortaya koymuştur.

Gelen ve Beyazıt (2007) yaptıkları çalışmada ilk okuma yazma öğretiminin kazandırılmasında Cümle Çözümleme Yöntemi ile Ses Temelli Cümle Yönteminin karşılaştırmasını yapmışlardır. Araştırma ilköğretim müfettişleri, veli, öğrenci ve öğretmenler üzerinde yapılmıştır. Araş-

tırma sonucunda öğretmenlerin okuma, okuduğunu anlama ve yazma becerilerinin öğrencilere kazandırılmasında Cümle Çözümleme Yöntemini tercih ettikleri tespit edilmiştir. Öğretmenlerin konuşma, görsel okuma ve görsel sunu becerilerinin kazandırılmasında Ses Temelli Cümle Yöntemini tercih ettiklerini, dinleme becerisinin kazandırılmasında ise yöntemler arasında bir farklılığın olmadığını belirtmişlerdir. Araştırmada birinci sınıf öğrenci velilerinin, ilköğretim müfettişlerinin ve sınıf gözlem sonuçlarının da öğretmenlerin görüşleriyle aynı doğrultuda olduğunu ortaya koymuşlardır.

Tok ve Tok (2008) Hatay İli Antakya İlçesinde görev yapan 157 sınıf öğretmeni üzerinde yaptıkları araştırmada Ses Temelli Cümle Yöntemiyle kısa sürede okumaya geçildiği, bu yöntemin Türkçenin ses yapısına daha uygun olduğunu ancak Cümle Çözümleme Yöntemiyle daha anlamlı ve hızlı okuduğunu ifade etmişlerdir. Turan ve Akpınar (2008) Elazığ ilinde 413 öğretmen, 78 okul müdürü ve 265 ilköğretim müfettiş olmak üzere toplam 756 katılımcı üzerinde yaptıkları çalışmada Ses Temelli Cümle Yönteminin etkililiğini incelemişlerdir. Araştırma sonucunda okumaya erken geçme, ezberci olmama, öğrenci merkezlik ve kolaylık açılarından Ses Temelli Cümle Yönteminin etkili olduğunu ifade ederlerken; okuduğunu anlama ve hızlı okuma bakımından ise, Cümle Çözümleme Yönteminin etkililiğine vurgu yapmışlardır. Akyol ve Temur (2008) tarafından yapılan araştırmada Ses Temelli Cümle Yöntemi ile Cümle Yönteminin öğretmen görüşleri açısından değerlendirilmesi ele alınmıştır. Araştırma 2004-2005 öğretim yılında Ses Temelli Cümle Yöntemini uygulayan bir pilot okul ile Cümle Çözümleme Yöntemine göre öğretim yapan bir ilköğretim okulunda yapılmıştır. Araştırma sonucunda her iki yöntem arasında okuduğunu anlama ve okuma hızı bakımından bir farklılığın olmadığı görülmüştür. Yıldırım'a (2007:25) göre öğretmenlerin ilk okuma yazma öğretim yöntemi hakkında yeterince bilgi sahibi olmamaları, onların yöneme yönelik tutumlarını olumsuz etkilemektedir. Öğretmenler, yöntem konusunda yeterli bir şekilde bilgilendirilmeye ihtiyaç duymaktadırlar.

Yeni Türkçe öğretimi programıyla bugüne kadar olan anlayış terk edilmiş, bilgiyi yapılandırma anlayışına dayalı Ses Temelli Cümle Yöntemi ilk okuma ve yazma yöntemi olarak kabul edilmiştir. İlk okuma yazma öğretimi ilköğretim okullarında bireye verilen eğitimin ilk basamağını oluşturmaktadır. Çünkü ilk okuma yazma öğretimi ile elde edilen kazanımlar bireyin öğretim sürecinin temeli niteliğindedir. İlk okuma

İlk Okuma Yazma Öğretiminde Ses Temelli Cümle Yönteminin Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi: Hatay İli Örneği

yazma yöntemine öğretmenler ve müfettişler doğrudan etki etmektedirler. Ayrıca yöntemin uygulandığı toplumun sosyo-ekonomik düzeyi ve çevresel şartlar da yöntemin başarısına etki eden diğer faktörlerdir.

Yapılan bazı araştırmalarda Ses Temelli Cümle Yönteminin eksik yanlarının ifade edilmesine rağmen genel itibarıyla birçok araştırmada olumlu yanlarından söz edilmektedir. Bu araştırmada ilk okuma yazma öğretiminde Ses Temelli Cümle Yönteminin Hatay'da görev yapan sınıf öğretmenlerinin görüşleri açısından değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı, Ses Temelli Cümle Yönteminin etkililiğine ilişkin sınıf öğretmenlerinin görüşlerinin belirlenmesidir.

Bu amaca ulaşmak için aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

- 1) Sınıf öğretmenlerinin Ses Temelli Cümle Yönteminin etkililiğine ilişkin görüşlerinde cinsiyete göre anlamlı bir farklılık var mıdır?
- 2) Sınıf öğretmenlerinin Ses Temelli Cümle Yönteminin etkililiğine ilişkin görüşlerinde mesleki kıdeme göre anlamlı bir farklılık var mıdır?
- 3) Sınıf öğretmenlerinin Ses Temelli Cümle Yönteminin etkililiğine ilişkin görüşlerinde mezun oldukları okul türüne göre anlamlı bir farklılık var mıdır?

YÖNTEM

Bu bölümde, araştırmanın modeli, araştırmanın evreni, araştırmanın örnekleminin oluşturulması, araştırmada kullanılan veri toplama araçlarının geliştirilmesi, verilerin toplanması ve verilerin analizinin nasıl yapıldığı açıklanmaya çalışılmıştır.

Araştırmanın Modeli

Bu araştırma betimsel bir çalışmadır.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Hatay İli sınırları içerisinde bulunan Antakya Merkez Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı ilköğretim okullarının öğretmenleri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise rastgele küme örnekleme metodu ile Hatay ili Antakya merkezde bulunan 32 ilköğretim okulundan 10'unun seçilmesiyle oluşturulmuştur.

Veri Toplanma Araçları

Araştırmanın amacına uygun olarak 24 sorudan oluşan 5’li likert tipi bir anket taslağı hazırlanmıştır. Hazırlanan taslak uzman görüşleri doğrultusunda düzeltilmiştir. Bu doğrultuda taslakta yer alan 2 madde çıkarılmıştır. Kalan 22 soruluk ölçek 80 kişilik öğretmen grubuna deneme amaçlı uygulanmıştır. Elde edilen verilerin faktör analizi yapılmış, faktör yük değeri 0.30’un altında olan 2 ve 17. maddeler ölçekten çıkarılmıştır. Çünkü faktör analizi sonuçlarının değerlendirilmesinde ölçekte yer alan maddelerin faktör yük değerlerinin 0,30 veya daha yüksek olması önerilmektedir (Kerlinger, 1973:88). Ölçeğin güvenilirliği hesaplanmış ve Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı 0.87 bulunmuştur. Sınıf öğretmenlerine uygulanan anket Ek-1’de verilmiştir.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Son şekli verilen 20 maddelik anket formu 204 kişilik örneklem grubuna uygulanmıştır. Ölçekteki her bir madde için verilen cevaplar “tamamen katılıyorum=5”, “katılıyorum=4”, “kararsızım=3”, “katılmıyorum=2”, “hiç katılmıyorum=1” şeklinde puanlanmış; olumsuz maddelerdeki puanlar, “tamamen katılıyorum=1”, “katılıyorum=2”, “kararsızım=3”, “katılmıyorum=4”, “hiç katılmıyorum=5” olarak değiştirilmiştir.

Araştırmanın amaçları doğrultusunda toplanan verilerin analizinde istatistiksel işlemlerden frekans, aritmetik ortalama, standart sapma, t testi, tek yönlü varyans analizi ve tukey testi kullanılmıştır.

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde araştırmanın alt problemleri doğrultusunda toplanan verilere dayalı bulgular üzerinde durulmuştur. Elde edilen bulgular tablolar hâlinde gösterilmiştir.

Tablo 1. *Cinsiyete Göre Sınıf Öğretmenlerinin “Ses Temelli Cümle Yöntemi” Hakkındaki Görüşlerine İlişkin t Testi Sonuçları*

Cinsiyet	N	$\bar{X}$	S	t	p
Erkek	72	68,25	12,97	,974	,331
Kadın	132	66,34	12,97		

Tablo 1’de görüldüğü gibi sınıf öğretmenlerinin “Ses Temelli Cümle Yöntemi” hakkındaki görüşlerine ilişkin cinsiyete göre anlamlı bir farklı-

İlk Okuma Yazma Öğretiminde Ses Temelli Cümle Yönteminin Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi: Hatay İli Örneği

lık olmadığı görülmektedir ($t_{(204)}=,974$, $p>.05$). Ses Temelli Cümle Yöntemi hakkında kadın öğretmenler ($\bar{X} = 66.43$) ile erkek öğretmenlerin ($\bar{X} = 68.25$) görüşleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Tablo 2. Mesleki Kıdeme Göre, Sınıf Öğretmenlerinin “Ses Temelli Cümle Yöntemi” Hakkındaki Görüşlerinin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Gruplar	n	$\bar{X}$	S	F	P	Farkın kaynağı
0-5 yıl	21	75,85	4,46			
6-10 yıl	30	68,70	13,07			
11-15 yıl	57	63,42	10,58	4,874	,003	1-3*
16+ yıl	96	66,68	15,28			1-4*
Toplam	204	67,01	13,37			

Tablo 2 incelendiğinde, sınıf öğretmenlerinin “Ses Temelli Cümle Yöntemi” hakkındaki görüşlerinde mesleki kıdeme göre anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir ($F_{(2-202)} = 4,874$, $p=,003$ $p>.05$). Ses Temelli Cümle Yöntemine ilişkin mesleki kıdemi 0 – 5 yıl arası olan öğretmenlerin ($\bar{X} = 75,85$), mesleki kıdemi 11-15 yıl arası ($\bar{X} = 63,42$) ile 16 yıl ve üzeri ($\bar{X} = 66,68$) olanlara göre daha olumlu görüşe sahip oldukları bulunmuştur. Bunun nedeni mesleki kıdemi düşük olan öğretmenlerin Ses Temelli Cümle Yöntemi konusunda diğer öğretmenlere göre daha nitelikli bilgiye sahip olmaları olabilir.

Tablo 3. Mezuniyete Göre, Sınıf Öğretmenlerinin “Ses Temelli Cümle Yöntemi” Hakkındaki Görüşlerinin Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Gruplar	N	$\bar{X}$	S	F	P
Eğitim Fak.	99	67,66	1,22		
Eğitim Yük Ok..	81	66,96	1,63		
Diğer	24	64,50	2,77	,540	,584
Total	204	67,01	,93		

Tablo 3 incelendiğinde sınıf öğretmenlerinin Ses Temelli Cümle Yöntemi hakkındaki görüşlerinde mezun oldukları okula göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmadığı görülmektedir ($F_{(2-202)} = ,540$; $p=,584$, $P>,05$).

SONUÇ VE TARTIŞMA

İlk okuma yazma öğretiminde Ses Temelli Cümle Yönteminin öğretmen görüşleri açısından değerlendirilmesine yönelik yapılan çalışmada şu sonuçlara ulaşılmıştır: Sınıf öğretmenlerinin Ses Temelli Cümle Yöntemine ilişkin görüşlerinde mesleki kıdem göz önüne alındığında anlamlı bir farklılık olduğu görülürken, cinsiyet ve mezun olunan bölüm göz önüne alındığında ise anlamlı bir fark bulunmamıştır. Mesleki kıdemi düşük öğretmenler, Ses Temelli Cümle Yöntemi konusunda olumlu görüşe sahiptirler. Bunun nedeni; Ses Temelli Cümle Yönteminin 2005 yılı itibarıyla uygulanmaya başlanması ve mesleki kıdemi düşük öğretmenlerin bu yöntem ile okuma yazma eğitimi vermek üzere yetiştirilmiş olması olabilir. Kıdemi yüksek öğretmenlerin ise ilk okuma yazmayı Cümle Çözümleme Yöntemiyle öğrettiklerinden dolayı Ses Temelli Cümle Yöntemine karşı direnç gösterdikleri ve bu yöntemle karşı olumsuz tutum içerisinde oldukları sonucu çıkarılabilir.

Elde edilen bu sonuçlar daha önce yapılan çalışmalarla karşılaştırıldığında benzerlik ve farklılıklar görülmektedir. Gün (2006) yaptığı araştırmada öğretmenlerin Ses Temelli Cümle Yöntemine ilişkin görüşlerinin cinsiyet, kıdem ve yaşa göre anlamlı bir farklılık göstermediğini tespit etmiştir. Uğuz, (2006); Demirel, (2006); Yurduseven, (2007); Tok ve Tok, (2008); Durukan ve Alver (2008) yaptıkları çalışmalarda Ses Temelli Cümle Yönteminin faydalarını ve öğretmenlerin yöntemle ilişkin tutumlarının olumlu olduğunu ifade etmişlerdir.

Yapılan araştırmadan elde edilen sonuçlar dikkate alındığında; Ses Temelli Cümle Yönteminin yeterince tanıtılmaması, öğretmenlerin bu yöntemle ilgili yeterli bilgiye sahip olmaması, öğretmenlerin yöntemle ilişkin olumsuz görüş bildirmelerinin nedeni olduğu söylenebilir.

ÖNERİLER

1. Yeni mezun öğretmenlerin mesleki kıdemi yüksek öğretmenlerle Ses Temelli Cümle Yöntemi ve uygulaması konusunda işbirliği içinde olması gerekir. İşbirliği okul idaresi tarafından organize edilmelidir.
2. Öğretmenlere Ses Temelli Cümle Yöntemi hakkında seminerler verilerek, yöntemin uygulanmasında karşılaşılan sorunların giderilmesi mümkün olabilir.
3. Ses Temelli Cümle Yöntemi'ni ve uygulamasını anlatan basılı kaynaklar, uygulayıcılara dağıtılarak yöntem hakkındaki bilgi ve becerilerinin artırılması mümkün olabilir.

KAYNAKÇA

Akyol, H. ve Temur, T. (2008). “Ses Temelli Cümle Yöntemi ve Cümle Yöntemi İle Okuma Yazma Öğrenen Öğrencilerin Okuma Becerilerinin Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi”. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5, 78-95.

Bilir, A. (2005) “İlköğretim Birinci Sınıf Öğrencilerinin Özellikleri ve İlk Okuma Yazma Öğretimi”. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 38, 87-100.

Demirel, M. (2006). *İlk Okuma Yazma Öğretimindeki Değişikler Üzerine Bir Araştırma*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Konya: Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Durukan E. ve Alver, M. (2008). “Ses Temelli Cümle Yöntemi'nin Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi”. *Giresun Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümü, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 1(5), 274-289.

Ferah, A.(1999). İlk Okuma-Yazma Döneminde Görsel Algı ve Zekâ ile Okuma-Yazma Arasındaki İlişkilerin Araştırılması. *4. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi*, 327-341

Gelen, İ. ve Beyazıt, N. (2007). *İlk Okuma Yazma Öğretiminin Kazandırılmasında Cümle Çözümleme Yöntemi ve Ses Temelli Cümle Yönteminin Farklı Bakış Açılıyla Değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Hatay: Mustafa Kemal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Gün, A. (2006). *Öğretmenlerin Ses Temelli Cümle Yöntemine İlişkin Algıları Ve Görüşleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Güneş, F. (2005). “Niçin Ses Temelli Cümle Yöntemi?” *Yeni İlköğretim Programlarını Değerlendirme Sempozyumu*, 136–145.

Güneş, F. (2006). “İlk Okuma-Yazma Öğretiminde Yenilikler”. *Çocuk Aylık Anne Baba Eğitimci Dergisi*, 57, 31-34.

Kerlinger F. N.(1973). *Foundation of Behavioral Research (Second edition)*. New York: Holt Rinehart and Winston.

MEB, (2005). *İlköğretim Türkçe Dersi (1- 5. Sınıflar) Öğretim Programı ve Kılavuzu*. Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü Basımevi.

Özcan, A.O. (1992). “İlk Okuma Yazma Öğretim Programlarını Geliştirilmesi”. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8, 167-178.

Muamber Yılmaz, Mehmet Nuri Ağırtaş

Şahin, İ., İnci, S., Turan, H. ve Apak, Ö. (2006). “İlk Okuma Öğretiminde Ses Temelli Cümle Yöntemiyle Çözümleme Yönteminin Karşılaştırılması”. *Milli Eğitim Dergisi*, 171, 109 - 129.

Tok, Ş. ve Tok T. N. (2008). İlk okuma Yazma Öğretiminde Çözümleme ve Ses Temelli Cümle Yöntemlerinin Değerlendirilmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 53, 123-144.

Turan, M ve Akpınar, B.(2008). İlköğretim Türkçe Dersi İlk Okuma Yazma Öğretiminde Kullanılan, Ses Temelli Cümle ve Bitişik Eğik Yazı Yöntemlerinin Değerlendirilmesi. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 18, 121-138.

Uğuz S. (2006). *Ses Temelli Cümle Yönteminin Öğretmenler Tarafından Alınanma Biçimleri ve Uygulamada Karşılaşılan Güçlükler*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Afyon: Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Yangın, B. (2006). “Yöneticilerin ve Öğretmenlerin İlk Okuma-Yazmaya Hazırlığa Yönelik Bilgileri ve Görüşleri”. *MAKÜ-Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12, 28-33

Yıldırım, K. (2007). “Yazılı Program ve Uygulanan Program Kavramları Açısından Ses Temelli Cümle Yönteminin Değerlendirilmesi”. *Milli Eğitim Dergisi*, 175, 25-46.

Yurduseven, S. (2007). *İlk Okuma Yazma Programının Öğretmen Görüşleri Çerçevesinde Değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Afyon: Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

İlk Okuma Yazma Öğretiminde Ses Temelli Cümle Yönteminin Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi: Hatay İli Örneği

EK-1: Ses Temelli Cümle Yöntemine İlişkin Öğretmen Görüşleri Anketi

No	Maddeler	Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum
1	Ses temelli cümle yöntemi Türkçenin yapısına uygundur.					
2	Bu yöntemle okuma- yazma öğretimi çok vakit almaktadır.					
3	Bu yöntemle okuma-yazma kısa sürede öğretilmektedir.					
4	Bu yöntemde velilere çok fazla iş düşmektedir.					
5	Bu yöntemle okumayı öğrenen öğrenciler daha az okuma hatası yapmaktadır.					
6	Bu yöntemle; ses, hece ve cümle çalışmaları birlikte yapıldığından; öğrenci, okuma- yazma faaliyetlerinde zorlanmaktadır.					
7	Bu yöntem, öğrencinin yaratıcı yeteneklerini ortaya çıkarmaktadır.					
8	Bu yöntemle öğrenciler, akıcı bir şekilde okuyamamaktadır.					
9	Bu yöntem, öğrencinin kelime haznesini zenginleştirmektedir.					
10	Bu yöntem, öğrencinin okuduğunu anlamasını güçleştirmektedir.					
11	Sesten başlayarak okumayı öğrenmek, okumada kolaylık sağlar.					
12	Bu yöntemle okuma – yazma öğrenen öğrenciler, sözcükleri hecelerine ayırmada zorlanmaktadır.					
13	Bu yöntemle öğrenciler daha hızlı okuyabilmektedirler.					
14	Bu yöntemde öğrenciler, sıklıkla okuma hatası yapmaktadırlar.					
15	Bu yöntem, öğrencinin, okulu eğlenceli bulmasını sağlamaktadır.					
16	Ses temelli cümle yöntemi, okur – yazarlığa ulaşma süresini uzatmaktadır.					
17	Bu yöntemle okuma – yazma öğrenen öğrenciler, yaz tatili sonrasında, öğrendiklerini unutmamaktadırlar.					
18	Bu yöntem, öğrencilerin sesleri tanımasını zorlaştırmaktadır.					
19	Bu yöntemle öğrenciler, kısa sürede anlamlı cümleler kurabilmektedirler.					
20	Bu yöntemle öğrenilen okuma – yazma, kalıcı olmamaktadır.					
21	Bu yöntem öğrencinin eleştirel düşünme becerilerini geliştirmektedir					
22	Bu yöntemde, seslerin önce verilmesi hece ve kelimelerin doğru yazılması katkı sağlamaktadır.					